

Melk is een krachtig en veelzijdig hulpmiddel om de gezondheid en het management van de melkkoeien vakkundig op te volgen en – indien nodig – bij te sturen. In een serie belicht Veeteelt de mogelijkheden van de analyse van melk als managementtool.

Meer melknieuws? www.meerwaardeuitmelk.be

Deel 1: Uiergezondheid

Deel 2: Rantsnen

Deel 3: Vruchtbaarheid

Deel 4: Fokkerij

Deel 5: Diergezondheid

Deel 6: Efficiënt voeren

Deel 7: Rondetafelgesprek

Mpr-gegevens vormen de basis voor doelgerichte fokkerijbeslissingen

Stierkeuze bepaalt toekomst van het bedrijf

Het rietje dat vandaag gebruikt wordt, is verantwoordelijk voor wat er over vijf jaar in de stal loopt. Daarom is een doordachte stierkeuze van groot belang. Mpr kan een handig hulpmiddel zijn in de zoektocht naar de best passende stier.

tekst **Hanne Vandenberghe**

De basis van fokkerij is een stier kiezen die perfect past bij de koe. Om tot die keuze te komen moet je eerst weten over welke eigenschappen een koe beschikt.' Ki-dierenarts en vruchtbaarheidsadviseur Nathalie Wullepit van CRV vraagt zich af of een veehouder gefundeerde beslissingen kan nemen in de fokkerij zonder mpr-gegevens. 'Be-

drijfsinspectie en DigiKlauw kunnen informatie geven over exterieur. Maar de belangrijkste gegevens, zoals productie, gehalten of persistentie van een koe worden uit de mpr gehaald', aldus Wullepit. 'Op basis van deze gegevens kun je zelf kiezen welke stier de beperkingen van je koe compenseert.' De stierkeuze kan ook via een stierad-

viesprogramma (SAP), gebaseerd op mpr, bedrijfsinspectie en eventueel DigiKlauw en TalentScan. 'Het grote voordeel hierbij is dat inteelt voorkomen wordt.'

Naast een goede stierkeuze is het ook belangrijk om te beslissen met welke vrouwelijke genetica verder wordt gefokt. Volgens Wullepit kan een veehouder meerwaarde creëren door verder te fokken met de beste vrouwelijke dieren en de mindere koeien te kruisen met een witblauwe stier. 'Jongveepfok is duur. Daarom kun je beter niet te veel, maar net genoeg vaarzen aanhouden voor de vervanging.'

Lactatiewaarde als hulpmiddel

Eric Lievens, fokkerijspecialist bij CRV, gebruikt mpr vooral ter bevestiging van het genetisch potentieel van de stieren.

Ruim 26.000 koeien getest op dracht via PAG-test op mpr in 2015

Via de PAG-test kan dracht worden getest in individuele melkstalen van lacterende koeien. Deze methodiek om dracht in melk te meten werd halfweg 2014 ingebouwd in het mpr-circuit, als MPR Dracht.

'PAG's (Pregnancy Associated Glycoproteins) zijn clusters van eiwitten, die in aantal stijgen als een koe drachtig is', legt Koen Lommelen van MCC-Vlaanderen uit. 'Vanaf 21 dagen na bevruchting

kun je via de PAG-test perfect meten of een koe drachtig is.' De afbouw van de eiwitten kan een aantal dagen tot een week duren. Daarom kunnen koeien die vroege embryonale sterfte of abortus vertonen, een tijdje valspositief testen. Ook pasgekalfde koeien, tot 40 dagen na afkalven, vertonen een verhoogd niveau van deze eiwitten.

Sommige melkveehouders vervangen het rectaal drachtigheidsonderzoek vol-

ledig door deze PAG-test. Andere melkveehouders gebruiken de PAG-test als second opinion om te controleren of een koe nog drachtig is als ze de droogstand ingaat. In elk geval levert de test arbeidsbesparing op. Koeien hoeven immers niet meer vastgezet te worden. 'In 2015 deden we bij MCC-Vlaanderen meer dan 26.000 analyses op dracht', aldus Lommelen. Dit is een lichte stijging ten opzichte van het voorgaande jaar.

Hoe meer mpr-gegevens van de dochters, hoe betrouwbaarder de fokwaarden van een stier zijn. 'Voor melkveehouders is mpr zeer nuttig om zelf foktechnische beslissingen te nemen', vertelt hij. Daarbij is de lactatiewaarde veruit het belangrijkste kengetal. Bedrijven die geen SAP hebben, kunnen volgens Lievens gebruikmaken van de volgende stelregel: 'Koeien met een lactatiewaarde onder de 85 kunnen beter worden verkocht. Bij een lactatiewaarde tussen de 85 en 95 heeft het de voorkeur om te kruisen met een witblauwe stier. Ligt de lactatiewaarde boven de 95, dan kan een fok- of teststier gekozen worden.'

Levensduur en gezondheid zijn volgens Wullepit bijkomende redenen om al dan niet met een bepaald dier verder te fokken. 'Zieke dieren kosten immers veel geld, moeite en tijd.' Grotere veestapels maken het moeilijker om individuele gezondheidskenmerken bij te houden. Overzichten als MPR Voeding, STO

vruchtbaarheid en celgetaloverzicht zijn interessant om te bepalen of een koe op basis van gezondheid en vruchtbaarheid voldoende scoort om mee door te gaan. 'Zo kan een koe een hoge lactatiewaarde hebben, maar altijd een attentiewaarde krijgen voor een hoog celgetal. Dan kan een veehouder beslissen om geen dochters aan te houden. Of hij kiest voor een stier die heel hoog scoort voor uiergezondheid.'

Evalueer ook Inet en NVI

Eric Lievens adviseert om naast de mpr-gegevens ook het fokkerijoverzicht voldoende te benutten. 'Het toont de actuele genetische aanleg van de veestapel.' Hij raadt aan om rekening te houden met de Inet. Het economisch getal, uitgedrukt in euro's, is een combinatie van de fokwaarden voor kg vet, kg eiwit en kg lactose. Inet geeft aan hoeveel extra netto-opbrengsten (opbrengsten min kosten) per lactatie te verwachten zijn

van een nakomeling ten opzichte van de referentiepopulatie.

Lievens verwijst ook naar de NVI, een totaalindex opgebouwd uit de indexen voor productie en vruchtbaarheid en de fokwaarden voor levensduur, celgetal, uier, beenwerk en geboortegemak. De fokkerijspecialist vergelijkt de NVI met de motor van een wagen. 'Iemand die een gemiddelde productie realiseert van 11.000 kg melk met koeien met een gemiddelde genetische aanleg, moet niet verwachten dat hij het gaspedaal nog harder kan indrukken om nog hogere producties te realiseren. Als het management top is, dan is de grootste stijging te realiseren door een grotere motor. Dus door een hogere genetische aanleg te verkrijgen door de hoogste NVI-stieren te gebruiken.'

Mpr helpt melkveehouders de beste koeien in de veestapel te onderscheiden. Gekoppeld aan de beste stieren bouwt een bedrijf zo aan de toekomst. |

Bart Van de Vloet: 'Mpr onmisbare schakel voor het SAP'

Bart Van de Vloet uit Zoersel is glashelder als het gaat om de vraag hoe belangrijk mpr voor hem is. 'Het is voor mij onmisbaar. Het is namelijk een perfect controlemiddel. Hoe presteert mijn veestapel? Dat vertelt mpr mij.' Ook voor de fokkerij vindt Van de Vloet mpr onmis-

baar. Hij maakt in zijn fokkerijkeuzes gebruik van het stieradviesprogramma SAP. 'Zonder mpr heb je niks aan SAP.'

Hij heeft duidelijk in beeld waar hij met zijn bedrijf naartoe wil. Drie jaar geleden lag de productie op 9100 kg melk. Nu is dat 10.117 kg. Maar hij wil binnen twee jaar naar 11.000 kg per koe. 'Dan kan ik de melkrobot optimaal benutten. Ik kan wel groeien in aantal koeien, maar dan moet ik een tweede robot kopen. Dan heb ik meer werk, terwijl ik het groten-deels in mijn eentje moet rondzetten. En ik vraag me af: verdien ik dan meer?'

Van de Vloet is ook deelnemer aan FokkerijData Plus, waarbij het jongvee genetisch getest wordt. 'Zo weet je al een maand nadat het kalf is geboren wat de genetische potentie is.' Hierdoor kan de

Vlaming gericht keuzes maken met betrekking tot de jongveeopfok. 'Ik wil alleen met de top van mijn veestapel verder fokken. Dat is de snelste én de beste manier om koeien te krijgen die veel produceren, maar dat ook aankunnen.' Van de Vloet besluit: 'Vroeger had de genetische vooruitgang de snelheid van een trein. Maar door SAP, mpr en genomic selection hebben we de snelheid van een TGV. En daar zie ik écht winst in!'

Video

Bekijk een video waarin Bart Van de Vloet over mpr vertelt in de Veeteelt-app of via www.meerwaardeuitmelk.be